

Προβλήματα ρύπανσης στον Αμβρακικό κόλπο

Κοσμάς Ναθαναηλίδης, Καθηγητής
Τμήμα Γεωπονίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Κύρια περιβαλλοντικά προβλήματα:

Στα κυριότερα περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Αμβρακικός περιλαμβάνονται:

- Η ρύπανση των υγροτόπων, των ποταμών και του κόλπου και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος.
- Οι ανεξέλεγκτες χωματερές και τα μπαζώματα (υποβάθμιση τοπίου).
- Η μείωση της βιοποικιλότητας λόγω της λαθροθηρίας, της λαθραλιείας και της υπερβόσκησης.
- Η υποβάθμιση του θαλάσσιων οικοσυστημάτων κυρίως από τη χρήση παράνομων αλιευτικών εργαλείων (π.χ. συρόμενα και μηχανότρατες).
- Η αλλοίωση της φυσικότητας των οικοσυστημάτων (δάσος Αγ. Βαρνάβα, λουρονησίδα Τσουκαλιό, γλυκόβαλτος Ροδιάς κ.ά.).
- Η αρχιτεκτονική υποβάθμιση οικισμών (αλλοίωση του παραδοσιακού τους χαρακτήρα).

Κύριες απειλές:

Στις κυριότερες απειλές περιλαμβάνονται:

- Έργα διαχείρισης υδάτινων πόρων.
- Καταστροφή φυσικών ενδιαιτημάτων.
- Απώλεια βιοποικιλότητας (π.χ. στην ορνιθοπανίδα) λόγω της έντονης όχλησης από διάφορες δραστηριότητες
- Αύξηση των ιχθυοκαλλιεργειών που επιτείνουν τον ευτροφισμό.
- Έργα μεγάλης κλίμακας για την αύξηση της ιχθυοπαραγωγής στις λιμνοθάλασσες.
- Αποξηράνσεις υγροτοπικών εκτάσεων.
- Επέκταση αστικών και βιομηχανικών εκτάσεων.
- Κατασκευή δρόμων.
- Απόρριψη αποβλήτων.
- Λαθροθηρία - Λαθραλιεία

Περιβαλλοντικές Προκλήσεις:

Ο Αμβρακικός κόλπος αντιμετωπίζει περιβαλλοντικές προκλήσεις όπως η **ρύπανση**, τα **εισβολικά είδη**, η **κλιματική αλλαγή**, που θα επηρεάσουν το οικοσύστημα και την αλιευτική παραγωγή.

Προβλήματα Ρύπανσης Αμβρακικού Κόλπου

Τριαντάφυλλος Αλμπάνης

Τμήμα Χημείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

φορέας διαχείρισης Υδροτόπων Αμβρακικού

Τεχνολογία Ελέγχου και Προστασίας Περιβάλλοντος
ΤΜΗΜΑ ΧΗΜΕΙΑΣ

Προβλήματα ρύπανσης στον Αμβρακικό κόλπο

Σύμφωνα με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία ερευνητικών έργων που έχουν υλοποιηθεί στον **Αμβρακικό κόλπο** από διάφορες ομάδες, οι κυριότερες πηγές ρύπανσης του κόλπου είναι:

- τα γεωργικά και βιομηχανικά απόβλητα,
- τα κτηνοτροφικά απόβλητα ιδιαίτερα στις εκβολές του Λούρου ποταμού,
- τα αστικά απόβλητα παράκτιων αστικών περιοχών και
- τα απόβλητα των μονάδων των ιχθυοκαλλιεργειών.

ή

- Οργανική ύλη και O₂
- Θρεπτικά και ευτροφισμός
- Αγροχημικά και τοξικότητα

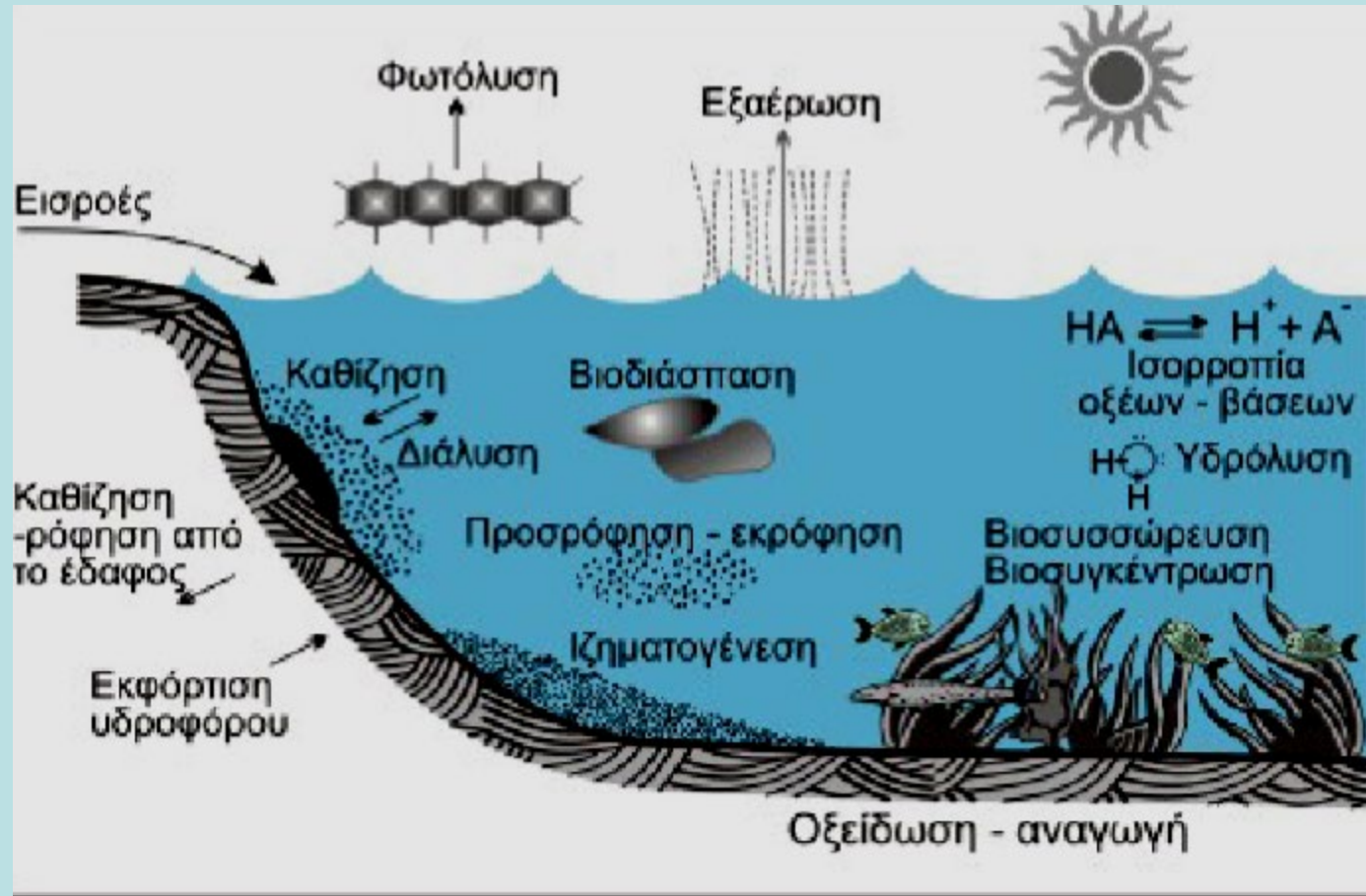
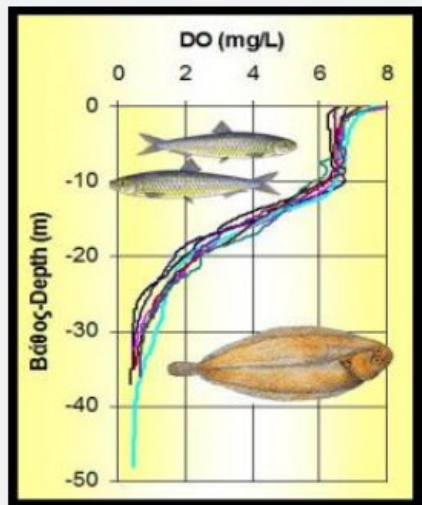
Το ζήτημα της ρύπανσης

Τοξικότητα ρύπων

Ευτροφισμός

Επίδραση στο ίζημα-Οξυγόνο κλπ

υποξία & ανοξία

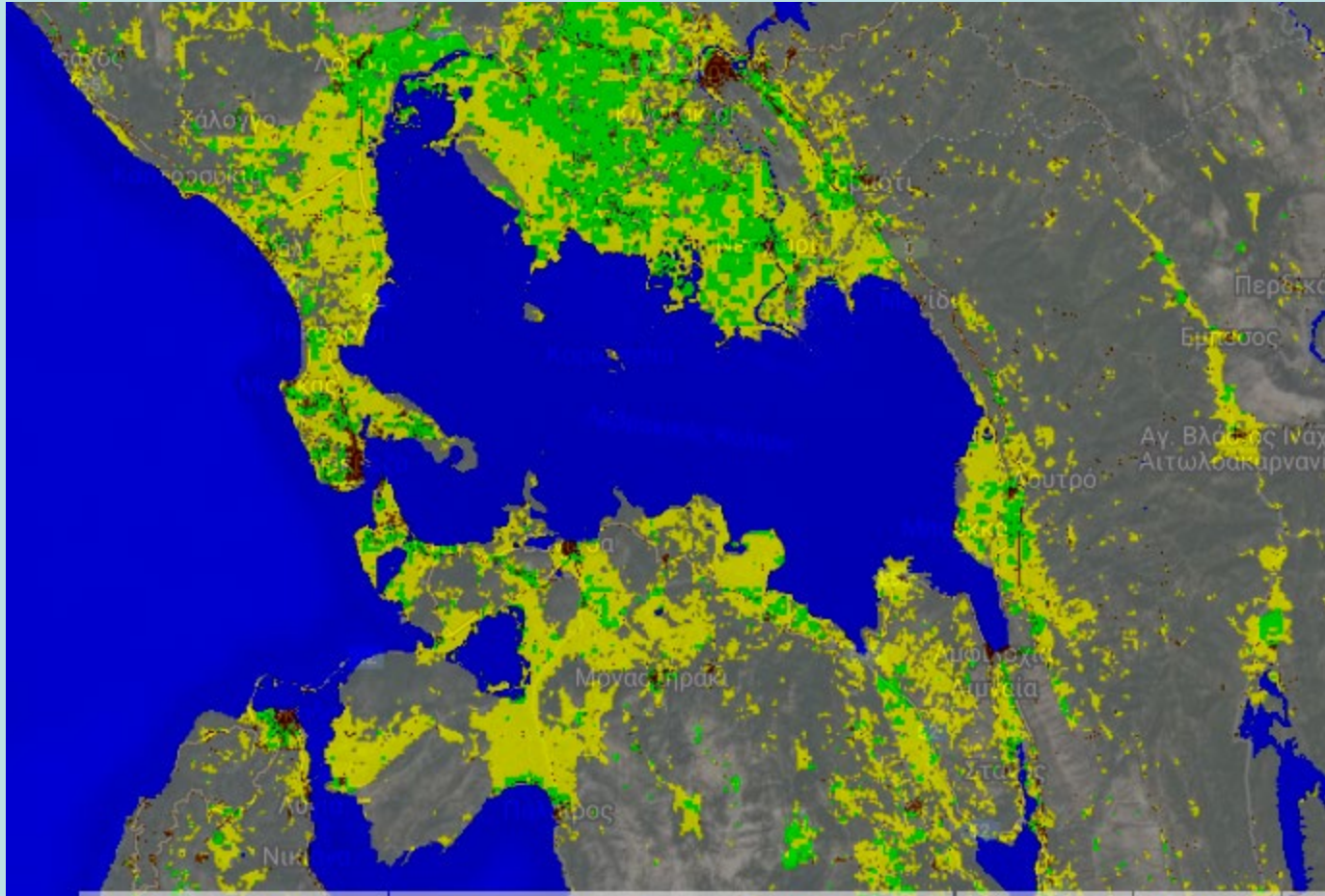

Μεταφορά ρυπαντών στο υδατικό περιβάλλον (Καλλέργης, 2001).

Τι είναι, πότε εμφανίζεται και τι επιπτώσεις έχει στους διάφορους οργανισμούς

Χρήση γης στην ευρύτερη περιοχή του Αμβρακικού

<https://www.usgs.gov/apps/croplands/app/map?lat=0&lng=0&zoom=2>

ΡΥΠΑΝΣΗ

Η ρύπανση αποτελεί ένα από τα κύρια προβλήματα που επηρεάζουν την αλιευτική παραγωγή στον Αμβρακικό κόλπο. Η ρύπανση μπορεί να οφείλεται σε διάφορες πηγές, μπορεί να οδηγήσει σε περιβαλλοντική υποβάθμιση και αλλαγές στο οικοσύστημα του κόλπου και την αλιευτική παραγωγή.

Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, είναι σημαντικό να ληφθούν μέτρα για τη μείωση της ρύπανσης, όπως η επιβολή αυστηρών περιβαλλοντικών προτύπων σε χερσαίες δραστηριότητες η προώθηση της ανακύκλωσης και της αειφόρου γεωργίας, και η εκπαίδευση του κοινού για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ρύπανση από πετρέλαιο σε αύλακα τα νερά του οποίου καταλήγουν στον Αμβρακικό.

Μεταφορτώθηκε: 13 Απρ 2018

490 Προβολές · 3 Επισημάνσεις "μου αρέσει"

Μείζον πρόβλημα έχει δημιουργηθεί στη περιοχή της Αμφιθέας με τη σ'έναν αύλακα από πετρελαιοειδή. Οι κάτοικοι εκφράζουν την ανησυχία τους για τα νερά καταλήνουν στον ...

Τραγικές εικόνες στις ακτές του Αμβρακικού Κόλπου, γέμισαν κάθε λογιής σκουπίδια! - ΧΙΕ

ΡΥΠΑΝΣΗ

Στον Αμβρακικό κόλπο, τα ύδατα των ποταμών Άραχθου και Λούρου λαμβάνουν διάφορες ανθρωπογενείς επιρροές, όπως γεωργικές δραστηριότητες, βιομηχανική δραστηριότητα, κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και αστικά απόβλητα. Η αυξημένη χρήση της γεωργίας και οι αυξημένες απαιτήσεις για υψηλή παραγωγή στην πεδιάδα της Άρτας-Πρέβεζας έχουν οδηγήσει παραγωγούς, είτε λόγω έλλειψης ενημέρωσης είτε λόγω λανθασμένων συμβουλών από γεωπόνους, να χρησιμοποιούν υπερβολικές ποσότητες λιπασμάτων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ευτροφισμού στον Αμβρακικό κόλπο, με αρνητικές επιπτώσεις στον τομέα της αλιείας. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά την άνοιξη, κάτω από τα 10 μέτρα βάθος, η περιοχή δεν διαθέτει αρκετό οξυγόνο λόγω των ευτροφικών φαινομένων.

Ρύπανση στον Άραχθο ποταμό και Αμβρακικό κόλπο

9.6.2000 ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΩΤΗΣΗ Ε-2048/00

υποβολή: Mihail Papayannakis (GUE/NGL)

Το Μάρτιο του 2000 κατέρρευσε το αριστερό τμήμα του αρδευτικού φράγματος Ιμαρέτ στην Άρτα, μήκους 100 μέτρων, με αποτέλεσμα τα νερά να συμπαρασύρουν τεράστιες ποσότητες σκουπιδιών, οι οποίες κατέληξαν στον Αμβρακικό. Εκφράζονται φόβοι ότι οι επιβλαβείς συνέπειες για το οικοσύστημα του Αμβρακικού θα φανούν το καλοκαίρι, οπότε εκτιμάται ότι το οργανικό φορτίο από τα σκουπίδια θα δημιουργήσει συνθήκες ευτροφισμού και ασφυξίας, όταν αυξηθεί η θερμοκρασία και σταματήσει η εισροή φρέσκου νερού στον κόλπο. Σύμφωνα με καταγγελίες φορέων και κατοίκων της περιοχής, στην κατάρρευση του φράγματος οδηγούν τόσο οι εκτεταμένες και παράνομες αμμοχαλικοληψίες που έγιναν τόσο ανάντη όσο και κατόντη του φράγματος, και μάλιστα μιας μεγάλης ποσότητας της τάξης των 80.000 κυβικών μέτρων, όσο και η μεγαλύτερη ταχύτητα διοχέτευσης του νερού από τη ΔΕΗ στο κεντρικό φράγμα του Άραχθου.

Δεδομένου ότι οι εκβολές του ποταμού Αράχθου περιλαμβάνονται σε ζώνη ειδικής προστασίας (Αμβρακικός κόλπος) σύμφωνα με την απάντηση της Επιτροπής (18.03.1998) στην υπ' αριθ. Ε-0231/98 ερώτησή μου, πώς προτίθεται η Επιτροπή να παρέμβει στις αρμόδιες ελληνικές αρχές προκειμένου:

1. να ληφθούν μέτρα για την αποκατάσταση της ζημιάς που προκλήθηκε στο φράγμα Ιμαρέτ;
2. να σταματήσει η ροή σκουπιδιών αλλά και η ρίψη στερεών αποβλήτων στον Αμβρακικό κόλπο;
3. να συσταθεί ειδική επιχείρηση ανάσυρσης των ιζημάτων από τον Αμβρακικό και καθαρισμού της κοίτης του Αράχθου και του Αμβρακικού, και
4. να σταματήσουν οι παράνομες αμμοχαλικοληψίες;

Απάντηση της κας Wallström εξ ονόματος της Επιτροπής

28.7.2000

Ο Αμβρακικός κόλπος, ο οποίος έχει προταθεί ως τοποθεσία κοινοτικού ενδιαφέροντος κατά την έννοια των διατάξεων της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 "για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας"[\[1\]](#) και έχει χαρακτηριστεί ζώνη ειδικής προστασίας κατά την έννοια των διατάξεων της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 2 Μαΐου 1979 "περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών"[\[2\]](#), έχει υπαχθεί σε ένα έργο LIFE-Nature που αποβλέπει στη διατήρηση και διαχείριση των υδροβιοτόπων. Με τα δεδομένα αυτά, ο δικαιούχος του έργου (Εταιρεία Ανάπτυξης του Αμβρακικού - Etanam) ενημέρωσε την Επιτροπή σχετικά με το συμβάν που επισημαίνει το Αξιότιμο Μέλος του Κοινοβουλίου και ενδεχόμενες επιπτώσεις στο οικοσύστημα του Αμβρακικού, όπου περιλαμβάνεται και ο ποταμόκολπος του Αράχθου.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έγιναν γνωστές, τα απορρίμματα που παρασύρθηκαν από το νερό (υπολείμματα πλαστικών σάκων κυρίως, αλλά επίσης γυαλιά και μέταλλα) προέρχονταν από μια παλαιότερη ανεξέλεγκτη χωματερή στις όχθες του ποταμού, η οποία έχει εγκαταλειφθεί εδώ και 15 χρόνια. Οι αυτοψίες που πραγματοποιήθηκαν με ευθύνη της Etanam, στο πλαίσιο των οποίων μετρήθηκαν φυσικοχημικές παράμετροι (οξύγονο, pH, θερμοκρασία) και έγιναν μικροβιολογικές αναλύσεις του νερού στα ανάντη του φράγματος που κατέρρευσε και μέσα στον κόλπο, έδειξαν ότι τα απορρίμματα είχαν ήδη αποσυντεθεί, άρα ήταν ελεύθερα οργανικού φορτίου, και κατά συνέπεια κίνδυνος ευτροφισμού δεν υπήρχε" τα νερά κρίθηκαν μάλιστα κατάλληλα για κολύμβηση.

Απάντηση της κας Wallström εξ ονόματος της Επιτροπής

28.7.2000

Η ρίψη απορριμμάτων έχει πλέον σταματήσει, και οι ζημιές που προκλήθηκαν στο φράγμα του Ιμαρέτ έχουν αποκατασταθεί. Επίσης, καθαρίστηκαν οι όχθες του ποταμού και του κόλπου με πιστώσεις που διέθεσε η περιφέρεια της Ηπείρου.

Η Etanam μελετά το ενδεχόμενο εξυγίανσης της κοίτης του ποταμού και του πυθμένα του κόλπου, απομάκρυνσης δηλαδή υπολειμμάτων πλαστικού που παραμένουν, δεδομένου ότι το εγχείρημα αυτό παρουσιάζει τεχνικές δυσχέρειες. Επιπλέον, η Etanam, από κοινού με τους δήμους και τις κοινότητες της περιφέρειας, έχει αναλάβει πρωτοβουλίες ώστε να στηθεί ένας μηχανισμός μέσω του οποίου θα αποτρέπονται στο μέλλον επεισόδια ρύπανσης.

Η πρόληψη και η παύση των παράνομων δραστηριοτήτων είναι αρμοδιότητας των εθνικών αρχών. Η Επιτροπή όμως, στο πλαίσιο του έργου LIFE, θα μεριμνήσει για την ολοκλήρωση των επιχειρήσεων εξυγίανσης και για την εγγυημένα αποτελεσματική προστασία του οικοσυστήματος του Αμβρακικού κόλπου.

Ορισμένες προτάσεις :

- Η ενημέρωση των γεωργών και των παραγωγών της πεδιάδας της Άρτας για την αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και νερού, η οποία δεν έχει θετικά αποτελέσματα ούτε στην παραγωγή τους ούτε στο οικοσύστημα, αλλά γίνεται επιζήμιο για το συνολικό κέρδος τους.
- Σωστή λειτουργία και εφαρμογή των επιτρεπόμενων ορίων ρύπων στους βιολογικούς καθαρισμούς των βιομηχανιών που περιβάλλουν τους δυο ποταμούς.
- Σωστή λειτουργία των βιολογικών καθαρισμών των πόλεων που περιβάλλουν τον κόλπο.
- Δημιουργία αποχετευτικού δικτύου σε όσες περιοχές δεν καλύπτονται από αυτό.
- Σταθερός κύκλος παροχής του νερού από τα φράγματα, εναρμονισμένος με τις ανάγκες των υδροβίων οργανισμών.
- Συντήρηση του υπάρχοντος τηλεμετρικού δικτύου που υπάρχει ήδη στον Αμβρακικό κόλπο, ώστε να υπάρχει συνεχή ροή και καταγραφή δεδομένων.
- Φύτευση καλαμιώνων σε αύλακες που απορρίπτονται φυτοφάρμακα, ως φυσικού μηχανισμού αυτοκαθαρισμού προκειμένου η παρόχθια βλάστηση να λειτουργήσει ως ένα βιολογικό φίλτρο συγκράτησης χημικών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Ο Αμβρακικός Κόλπος αποτελεί έναν σημαντικό υδροβιότοπο με πλούσια βιοποικιλότητα και ποικιλία οικοσυστημάτων.
- Ο Κόλπος αντιμετωπίζει προβλήματα ρύπανσης, κλιματικής αλλαγής και ανάγκης για βέλτιστη αλιευτική διαχείριση.
- Η αύξηση της θερμοκρασίας στον Αμβρακικό Κόλπο και γενικότερα στις μεσογειακές χώρες μπορεί να επηρεάσει τη διάδοση και επιτυχία των εισβολικών ειδών ιχθύων.
- Οι αλλαγές στις αλληλεπιδράσεις των ειδών στα οικοσυστήματα της θάλασσας λόγω κλιματικής αλλαγής μπορεί να δώσουν πλεονέκτημα στα εισβολικά είδη ιχθύων.
- Οι αλλαγές στη διαθεσιμότητα τροφής λόγω κλιματικής αλλαγής μπορεί να επηρεάσουν την παραγωγικότητα του φυτοπλαγκτού και τη διαθεσιμότητα τροφής για τα είδη ιχθύων

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Η παρακολούθηση των αλιευτικών πληθυσμών με αξιοποίηση της επιστήμης της ιχθυολογίας ώστε να εκτιμηθεί τα πρόβληματα και η δυνατότητα αλιευτικής αξιοποίησης των φυσικών πόρων και να βασίζεται η αλιευτική διαχείριση σε επιστημονικές μεθόδους και όχι σε ξεπερασμένες νομοθετικές ρυθμίσεις.
- Επιπλέον, η διατήρηση των οικοσυστημάτων και των υδάτων πρέπει να γίνεται προτεραιότητα. Αυτό συμπεριλαμβάνει την προστασία των ευαίσθητων περιοχών, , που αποτελούν σημαντικά οικολογικά και αναπαραγωγικά περιβάλλοντα για τα ψάρια και άλλα είδη.
- Επίσης, είναι σημαντικό να παρακολουθούνται τα εισβολικά είδη και να συνεργαζόμαστε με ειδικούς για τον έλεγχο και σχεδιασμό παρεμβάσεων.
- Τέλος, πρέπει να προωθηθεί η ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και του ευρύτερου κοινού σχετικά με τη σημασία της βιώσιμης αλιείας και της προστασίας του οικοσυστήματος του Αμβρακικού με τα αναμενόμενα οφέλη σε όλες τις παραγωγικές και οικονομικές δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής.